
FORSKNINGSMELDING 2012

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

Mars 2013

Status for fakultetets strategi og prioriteringer

Strategisk plan 2011-2015 for Det samfunnsvitenskapelige fakultet fastlegger at forskningen skal videreutvikles gjennom sterke fagmiljøer med rom for disiplinær bredde og med evne til samarbeid om fler- og tverrfaglige temaområder. Det legges stor vekt på utvikling av fagdisiplinene ved fakultetet. Endringer i rammebetingelsene for universitets- og høyskolesektoren gir fakultetet utfordringer og muligheter. Finansieringsgrunnlaget blir i økende grad resultatbasert, og det kreves ekstern finansiering for å vedlikeholde og videreutvikle faglig aktivitet. For å møte utfordringene bør fagmiljøene skape størst mulig merverdi av kjernevirksomheten, samtidig som eksternt inntjente midler må brukes til nettopp å styrke disiplinene. Fakultetet har stor oppmerksomhet mot å bygge faglig bredde og kvalitet ved instituttene. Rekruttering til faste vitenskapelige stillinger og åpne rekrutteringsstillinger bidrar til utvikling av nye forskningsfelt og satsinger. God forskningsledelse og økt publisering er også viktige prioriteringer ved fakultetet, og utviklingen i fagmiljøene viser gode resultater på disse områdene. Fem temaområder gir rammen for forskningssamarbeid på tvers av instituttene og med andre forskningsinstitusjoner: *Utviklingsrelatert forskning; Velferd, arbeidsliv og migrasjon; Demokrati og rettsstat; Klimaendringer og samfunnsmessige konsekvenser og tiltak og Informasjon, kommunikasjon og kultur*. Det er oppnådd eksternt finansiert aktivitet innenfor alle de tematiske satsingene og fakultetet har styrket satsingene gjennom rekrutteringsstillinger og midler til forskningsprosjekter.

Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap utredes det i samarbeid med en rekke mediebedrifter etableringen av *MediaCity Bergen*. Medieklyngen har ambisjoner om å danne grunnlag for utvikling av innovative forskningssatsinger innen medie-, kultur- og teknologiforskning. Klyngen vil gi et miljø for praktisk medieutdanning og praksisnær forskning som er unikt både i Norge og internasjonalt, jfr. sak 7/13 i Universitetsstyret. Det skal arbeides for oppretting av nye fullfinansierte studietilbud og styrket ekstern finansiering. En annen ny flerfaglig satsing ved fakultetet er *Norsk medborgerpanel*, som er et samarbeid mellom forskere ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Uni Rokkansenteret om å etablere en web-basert infrastruktur for innsamling av data om befolkningens holdninger til politikk og samfunn. Panelet vil gi interessante forskningsdata som kan benyttes innen for flere av fakultetets forskningsområder.

Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner (IMER) er en annen sentral tematikk innenfor fakultetets VAM satsing der det fokuseres særlig på temaene politikk og mobilitet og migrasjon og sosial ulikhet. Ved siste utlysingsrunde av Senter for fremragende forskning (SFF) ble det sendt flere søknader fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet, men ingen av disse gikk videre til andre runde i evalueringsprosessen. Institutt for sammenliknende politikk deltar i en ny SFF som koordineres av Universitetet i Oslo, og Institutt for økonomi deltar i en SFF ved Det medisinske odontologiske fakultet. Fakultetet vil jobbe målrettet for å stimulere miljøene til å søke senere utlysinger av SFF og Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI).

Enkelte av instituttene påpeker særlige utfordringer og prioriteringer. Institutt for økonomi påpeker at *Gruppe for trygdeøkonomi* er sentral i aktiviteten ved instituttet og at fremtidig finansiering av denne gruppen er en viktig prioritering. Ingen av instituttene ble evaluert i 2012, men Sosiologisk institutt, Institutt for sosialantropologi og Institutt for geografi følger opp anbefalingene i evalueringene i 2010. Institutt for sosialantropologi vektlegger oppfølging av fagevalueringen gjennom et institusjonsforankret strategisk prosjekt og påpeker at denne finansieringen bidrar til innovativ disiplinutvikling på internasjonalt plan. Sosiologisk institutt og Institutt for geografi vektlegger innsats for å skaffe nye eksternt finansierte prosjekter. Institutt for informasjons- og medievitenskap ble evaluert i 2011 og har gjennomført tiltak, blant annet tilsetning i rekrutteringsstillinger, økt fokus på publisering i forskningsgruppene og på å øke den eksterne finansieringen.

Samarbeid med andre forskningsinstitusjoner og samfunns- og næringsliv

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har et omfattende samarbeid med andre fakulteter ved UiB, andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. I randsonen er særlig Uni Rokkansenteret, Chr. Michelsens Institutt (CMI), Bjerknessenteret, Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF) viktige partnere, og samarbeidet har resultert i nye prosjekter og søknader også i 2012. Gjennom *Bergen Center for Competition Law and Economics* (BECCL) er det etablert et nært faglig samarbeid mellom økonomer, jurister og statsvitere. Satsingen skjer i samarbeid med Konkurransetilsynet. Det samfunnsvitenskapelige fakultet har som uttalt mål at våre miljøer skal hevde seg internasjonalt og samarbeide med relevante og anerkjente forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Alle instituttene rapporterer om omfattende samarbeid med forskningsinstitusjoner i inn- og utland.

Arbeid med å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Strategisk forskningsledelse er en viktig faktor for å oppnå fakultetets mål innen forskningsvirksomheten. Inndeling i temabaserte forskningsgrupper er et viktig virkemiddel og dette fører til økt motivasjon for faglig utvikling. Noen institutter allokere store deler av driftsmidlene til forskningsgruppene og har på denne måten skapt en mer formell organisering av instituttets forskningsarbeid. Andre institutter anser forskningsgruppene som et mer uformelt faglig fellesskap. Institutt for sammenliknende politikk har i 2012 gjennomført en omorganisering av forskningsgruppene. Institutt for informasjons- og medievitenskap restrukturerte forskningsgruppene i forkant av fagevalueringen i 2011. Institutt for sosialantropologi rapporterer at forskningsgrupper er blitt stadig viktigere i organiseringen av den vitenskapelige aktiviteten ved instituttet.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har i samarbeid med Det humanistiske fakultet i 2012 etablert et nytt forskningslederprogram for yngre forskere ved de to fakultetene. Programmet fokuserer på ekstern finansiering, forskningsledelse og formidling av forskningsresultater, og gir muligheter for styrket nettverksbygging på tvers av fakultets- og disiplingrenser.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger

All forskning ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er basert på sterke fagmiljøer ved instituttene. Tematiske satsinger legger som nevnt grunnlaget for samarbeid på tvers av fagmiljøene så vel som med fagmiljøer ved andre fakulteter. Innen feltet *informasjon, kommunikasjon og kultur* har Institutt for informasjons- og medievitenskap omfattende prosjektaktivitet. Dette instituttet rapporterer også om stor aktivitet innen feltet *demokrati og rettsstat* gjennom sin demokrati- og offentlighetsforskning. Nesten alle instituttene ved fakultetet har aktiviteter innenfor dette temaområdet. I tillegg er en rekke forskere ved fakultetet involvert i aktiviteter knyttet til stemmerettsjubileet og grunnlovsjubileet. Ved Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap er det økende fokus på samfunnssikkerhet som en viktig tverrfaglig satsing.

Innen *utviklingsrelatert forskning* er det statsvitenskapelige instituttene, Institutt for geografi og Institutt for sosialantropologi aktive forskergrupper. Tre institutter ved fakultetet er også involvert i prosjektsøknader under Norads nye program *Programme for Capacity Building in Higher Education and Research for Development* (NORHED). Søknader til NORHED skal relateres til pågående forskning med samarbeidspartnerne, og Institutt for

geografi bygger sin søknad på et omfattende tverrfaglig samarbeid etablert om forskning på naturressurser og klima i Himalaya.

Innen temaområdet *velferd, arbeidsliv og migrasjon* er det i 2012 oppnådd nye bevilgninger fra Norges forskningsråd til Sosiologisk institutt, Institutt for sammenliknende politikk og Institutt for økonomi. *Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner* (IMER) er også styrket gjennom et dedikert samarbeid mellom Sosiologisk institutt, Institutt for sammenliknende politikk, Institutt for geografi og Institutt for sosialantropologi. Innen feltet *klimaendringer og samfunnsmessige konsekvenser og tiltak* er det økende aktivitet som blant annet har resultert i et nytt flerfaglig samarbeid i det EU FP7 finansierte prosjektet *European Consortium for Pacific Studies* (ECOPAS) som koordineres av Institutt for sosialantropologi. Prosjektet *Climate Crossroads*, som involverer forskere fra flere institutter, er et annet eksempel på tverrfaglig forskning. Forskningsrådets nye store satsting på klimaforskning (KLIMAFORSK) med utlysninger i 2013 vil åpne store muligheter for tverrfaglig forskning med samarbeid mellom samfunnsvitenskapelig og humanistisk forskning i samarbeid med naturvitenskapelige fagmiljøer. Ved Institutt for økonomi er deltagelse i BECCLE en sentral tverrfaglig satsing. Fakultetet har også samarbeid med Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKOK) og UiB Global.

Status og strategi for publisering

Fakultetets publikasjonsaktivitet har hatt en betydelig vekst etter 2005 og foreløpige beregninger for 2012 viser at den gode utviklingen fortsetter. Vår vurdering tilsier at fakultetet oppnår ca. 265 publikasjonspoeng og en økt andel på nivå II. Dette vil være en betydelig økning fra resultatet i 2011 på 211,9 publikasjonspoeng, men også en god økning fra toppåret 2010 med 247,2 publikasjonspoeng. Institutt for informasjons- og medievitenskap har vist en jevn stigning over mange år. De siste fem år er antall publikasjonspoeng mer enn fordoblet. Instituttet rapporterer at antall poeng pr. vitenskapelig stilling er på ca. 2,75, noe som er over gjennomsnittet på fakultetet. Institutt for økonomi har det laveste antallet publikasjonspoeng, men påpeker at antall arbeidsnotat i instituttets working paper-serie er høyere i 2012 enn på flere år, og at dette tyder på at publiseringsaktiviteten vil ta seg opp. Selv om publiseringen generelt har en tilfredsstillende utvikling på fakultetet, er det fortsatt utfordringer i en del miljøer ved at publiseringen er skjev fordelt i den vitenskapelige staben.

Fakultetet ser det som viktig å motivere til publisering på høyt nivå, men det er også viktig å ta hensyn til at forskningsartikler må publiseres i de fora og den sammenhengen de passer best inn. Institutt for sosialantropologi rapporterer at mye av publiseringen i faget skjer i form av bokkapitler i antologier, ofte på internasjonale forlag og ofte på nivå II. I tillegg publiserer antropologer oftere enn andre samfunnsforskere monografier. Alle instituttene retter stor oppmerksomhet mot publiseringsevne og det vises til målrettet arbeid, for eksempel gjennom egne incentiver for publisering utover UiBs belønningsmidler. Andre tiltak som rapporteres er for eksempel seminarer med presentasjon av manuskripter. Økt fokus på registrering av publikasjoner i CRISin og instituttens rolle i endelig godkjenning av registreringene er en positiv utvikling som skaper større eierskap til prosessen rundt publisering og uttelling for publisering.

Status og strategi for eksternt finansiert forskning

Fakultetet erfarer at større programutlysninger innen NFR og EU i stadig større grad etterspør tverrfaglige og flerfaglige tilnærminger i forskningsprosjektene. Fagmiljøenes evne til samarbeid på tvers av disiplinergrens er en viktig forutsetning for å posisjonere seg for den

eksternt finansierte forskningsaktiviteten. Det arbeides aktivt for å øke både søknadsaktiviteten og søknads kvaliteten. Fakultetet hadde NOK 48,6 mill i eksterntfinansierte aktivitet mot et mål på NOK 51,5 mill i 2012. Fakultetet oppnådde NOK 29,6 mill i finansiering fra Norges forskningsråd mot et mål på NOK 33 mill. En del av inntektene budsjettert for 2012 ble først utbetalt i 2013 og reell utført aktivitet i prosjektene finansierte av Norges forskningsråd i 2012 var tilnærmet av samme omfang som måltallet. I 2012 ble det sendt inn 62 søknader til Norges forskningsråd på totalt NOK 272,3 mill. Av disse søknadene er 14 prosjekter innvilget med en total ramme på NOK 33,8 mill. Det ble sendt 26 søknader til FRIPRO ordningen og av disse ble to søknader på til sammen NOK 7,4 mill innvilget.

EU-finansierte forskning ved fakultet har gått ned etter 2010, og inntektene i 2012 var NOK 3 mill. For å oppnå en høyere søknadsaktivitet har fakultetet styrket ordningen med støtte til søknadsprosesser, koordineringsarbeid og initieringsmidler. I 2012 ble det sendt 12 søknader til EU-finansierte ordninger. Av disse er én søknad innvilget med tildeling på EUR 1,5 mill (*European Consortium for Pacific Studies*, ECOPAS). Det har også vært arbeidet systematisk for å utvikle flere søknader til European Research Council (ERC) som en viktig finansieringsordning for frie forskningsmidler. Høsten 2012 ble det sendt fire søknader til ERC Starting Grant (Institutt for sammenliknende politikk, Institutt for geografi, Institutt for informasjons- og medievitenskap og Sosiologisk institutt), to søknader til ERC Advanced Grant (Institutt for sosialantropologi og Sosiologisk institutt). To søknader til ERC Consolidator Grant (begge fra Institutt for informasjons- og medievitenskap) ble sendt i februar 2013. En av søknadene til ERC Starting Grant har gått videre til andre runde i evalueringsprosessen. I januar 2013 ble det sendt en søknad til FP7 i søknadskategorien *Post-carbon cities in Europe: A long-term outlook*. Denne søknaden utgår fra Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Tilslag på en eller flere av disse søknadene er viktig for å opprettholde omfanget av EU-finansierte forskning. Det er potensial for flere søknader både til ERC og andre former for finansiering fra EU. Det arbeides målrettet for å legge til rette for økt søknadsaktivitet til Horizon 2020. Fakultetet vil samarbeide tett med Forskningsadministrativ avdeling og instituttene for å øke antall søknader til Norges forskningsråd og særlig til EU-finansierte ordninger. Fakultetet vil legge til rette for samarbeid i søknadsprosesser, med bred informasjon, forskersamlinger og støtte til prosjektutvikling. Det er en målsetting at potensialet for flerfaglig samarbeid om større satsinger utnyttes bedre. Annen eksternt finansierte forskning utgjorde NOK 12,4 mill i 2012 og omfatter prosjekter finansierte av et bredt spekter av bidragsytere. I tillegg er det utført oppdragsforskning for NOK 3,6 mill i 2012.

Nye store prosjekter ved fakultetet

European Consortium for Pacific Studies (ECOPAS) er et multidisiplinært prosjekt som koordinerer forskning knyttet til klimaendringer og bærekraftig utvikling i Stillehavsområdet. Institutt for sosialantropologi arbeider for å styrke det internasjonale forskningssamarbeidet gjennom nye prosjekter, og ECOPAS danner et solid utgangspunkt for en slik satsing. Institutt for økonomi har med sitt trygdeøkonomiprojekt fakultetets største eksternt finansierte fagmiljø. Instituttet har arbeidet for å styrke forbindelsene mellom trygdeforskningen og forskningen på familieøkonomi, og oppnådde et større FRISAM-prosjekt i 2012, *Ageing, family ties and public policy* med finansiering på NOK 7,2 mill. Institutt for sammenliknende politikk har fått tildeling til et større prosjekt *Labour migration and the moral sustainability of the Norwegian welfare state* fra VAM-programmet i Norges forskningsråd. Sosiologisk institutt har også oppnådd et postdoktor prosjekt fra samme utlysingen.